

Тетяна Орлова

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до підручника інтегрованого курсу

«Я досліджую світ»

для 2 класу закладів

загальної середньої освіти

(автори *О. В. Коршунова, Н. І. Гущина*)

Методичні рекомендації складені для вчителів, які викладають інтегрований курс «Я досліджую світ» у 2 класі, відповідно до Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко за підручником «Я досліджую світ. 2 клас» авторів О. В. Коршунової, Н. І. Гущиної. Основна мета посібника — надати методичну підтримку та допомогу в організації уроків курсу «Я досліджую світ».

Рекомендації передбачають діяльність учителя та учнів на уроках за цілісним комплектом (підручник, календарно-тематичне планування та робочий зошит), і допомагають учителю глибше зрозуміти загальну характеристику курсу, логіку побудови завдань у підручнику та робочому зошиті. Передбачено, що на уроках учні працюватимуть одночасно з підручником і робочим зошитом, а також, як варіант, без робочого зошита.

Подані методичні рекомендації не є готовим планом-конспектом уроку, а лише орієнтують учителя щодо побудови уроку і викладення теми. Учитель на свій розсуд може вибирати, доповнювати, змінювати форми і методи роботи на уроці, відповідно до потреб та навчальних можливостей учнів. Послідовність виконання рекомендованих завдань також можна змінювати. Учитель самостійно визначає, коли саме на уроці доцільно виконати те чи інше завдання. Коментарі до завдань робочого зошита для зручності виділено окремою рубрикою.

Методичні рекомендації містять перелік *загальних цілей* до кожного уроку, *матеріалів та обладнання*, які можна використати під час уроку, а також запланований *очікуваний результат*. До кожного заняття запропоновано *ключове поняття*, яке узагальнює зміст уроку. Родзинкою рекомендацій є *джерело натхнення*, у якому прописано, що саме надихатиме учнів на уроці та допоможе створити творчу атмосферу під час заняття.

Особливістю поданих методичних рекомендацій є коментарі щодо організації діяльності учнів (самостійна робота, робота в парах, об'єднання учнів у малі групи тощо). Майже до всіх тем запропоновано елементи заняття, які сприяють створенню емоційно-позитивного настрою і допоможуть створити комфортну товариську атмосферу під час уроку.

Особливу увагу у рекомендаціях приділено роботі над навчальними дослідженнями, проектною діяльністю молодших школярів. Наприкінці кожного уроку запропоновано запитання, які доцільно обговорити з учнями під час рефлексії заняття.

На допомогу вчителям створено комплекс авторських інтерактивних завдань, зібрано колекцію медіа-ресурсів, що перебувають у вільному доступі, і які можна використовувати під час уроків.

Сподіваємося, що методичні рекомендації будуть корисними для вас і допоможуть зробити уроки більш ефективними.

Бажаємо успіху!

Урок 1

Я НАВЧАЮСЯ У ДРУГОМУ КЛАСІ

Мета заняття: ознайомити учнів зі структурою та рубриками підручника, темами, які будуть розглядатись під час уроків курсу «Я досліджую світ», умовними позначеннями; нагадати правила користування підручником; ознайомити учнів із навчальним посібником, у якому учні будуть виконувати завдання під час вивчення курсу; нагадати учням правила самостійної роботи та роботи у малих групах.

Обладнання та матеріали: підручник, зошит, комп'ютер, смартфон.

Ключове поняття: підручник допомагає у навчанні.

Джерело натхнення: допитливі учні та Комп'юшка.

Очікувані результати: учні мають уявлення про знання та навички, набуті під час навчання курсу «Я досліджую світ» у першому класі і про зміст курсу у другому класі; пояснюють, як працювати з підручником, мають уявлення про умовні позначення та рубрики, вміють знайти потрібну тему за номером, сторінку й завдання в підручнику; знають правила роботи в парі, групі; мають уявлення, як підбити підсумки власних досягнень в кінці уроку та визначити, які знання та навички потребують додаткового доопрацювання.

Діяльність учителя та учнів

На дошці прикріплені картки з надрукованими словами:

Що? Хто? Як? Де? Коли? Чому? Навіщо?

Учитель

Проводить з учнями усну бесіду про світ, що нас оточує. Нагадує, що у першому класі діти вивчали предмет «Я досліджую світ». Буде запитання за допомогою слів, що записані на дошці

Учні

В процесі бесіди дають відповіді на запитання, які пропонує вчитель, згадують, про що вони дізнались у першому класі на уроках курсу «Я досліджую світ»

Після бесіди учитель пропонує учням скласти за зразком власні запитання та відповіді на запитання однокласників (це завдання можна виконувати в парі).

Учитель закликає учнів поміркувати, що означає бути допитливим. Учні разом із учителем гортають сторінки підручника. Учитель нагадує про необхідність охайного ставлення до шкільного приладдя, про те, що у підручнику не можна малювати та писати, наголошує, що робити записи і малювати учні будуть у робочому зошиті, який містить багато завдань для самостійної роботи та роботи у малих групах.

Учитель пропонує дітям обговорити структуру підручника колективно, у фронтальній бесіді з'ясує, чи правильно учні зрозуміли терміни. Він демонструє учням позначку QR-кода у підручнику, повідомляє, що за допомогою спеціальної програми, установлені у смартфоні, можна подивитися, послухати додаткові матеріали за тією чи іншою темою. Демонструє, як це відбувається.

Учитель

Пропонує колективно з'ясувати:

- Що таке правило?
- Хто розробляє правила?
- Чому важливо дотримуватися розроблених правил?

Учні

Висловлюють власні думки стосовно того, як треба зберігати підручник, користуватись ним (зберігати в обкладинці, не загинати сторінки... тощо). Обговорюють правила роботи в малих групах, в парах

Учитель

Об'єднує учнів в пари та пропонує відшукати у підручнику картинку, на якій вказує червона стрілка (с. 4) і прочитати назви, на які вона вказує

Учні

Працюють у парах, роздивляються картинку і з'ясовують, що таке **тема, рубрика, номер сторінки, стисла інформація, зміст**, які теми будуть вивчатися в другому класі

Робота із робочим зошитом

Учні виконують завдання (с. 2) після попереднього колективного обговорення

Рефлексія

Пояснення змісту рубрики підручника «Похвалюся! Повторю. Запитаю.»

Учитель рекомендує учням удома поміркувати над тим, про що йшлося на занятті, що під час уроку вдалося найкраще виконати, що запам'яталося, про що хотілося б дізнатися більше. Учитель наголошує, що в кінці кожного заняття обов'язково варто підбити підсумки, а подані допоміжні слова потрібні, щоби краще сформулювати свою думку, донести її до інших, глибше зрозуміти зміст вивченого. На перших заняттях учитель детально пояснює учням, як відбувається рефлексія заняття, проговорює разом із учнями можливі варіанти відповідей. Поступово бажано навчити дітей, щоби вони зверталися до цієї рубрики підручника без нагадувань учителя, самостійно будували свої думки, ділилися враженнями між собою.

Похвалюся! Хто може похвалитися, що зрозумів, як працювати з підручником та навчальним посібником?

Повторю. Які слова (терміни) були для вас сьогодні новими? Чи розумієте ви, що вони означають?

Запитаю. Побудуйте свої власні запитання для друзів, про що на наших уроках вам було б цікаво дізнатися?

Урок 2

ЛІТНІ ВРАЖЕННЯ

Мета заняття: усвідомлення дітьми цінності розмаїття оточуючого світу та свого місця у ньому; учитися шукати вихід зі змодельованої проблемної ситуації, учитися порівнювати; формувати шанобливе ставлення до рідної місцевості; вправлятися в роботі з текстом та ілюстраціями.

Обладнання та матеріали: підручник, зошит, кольорові олівці, фломастери.

Ключове поняття: краса довкола нас, мої почуття важливі, адреса моєї великої та маленької Батьківщини.

Джерело натхнення: гра «Передай почуття радості», вірш про літо.

Очікувані результати: учні вміють розповідати про себе, ділитися враженнями про літо, аналізувати зміни, які відбулися під час літніх канікул, називати і записувати деякі географічні назви місць, свою адресу, адресу школи.

Діяльність учителя та учнів

Створення позитивного емоційного настрою

Гра «Передай почуття радості»

Учитель

Пропонує дітям визначити свій настрій, відобразивши емоції певним словом або жестом.

Пропонує дітям поміркувати, як можна передати приємні, радісні почуття на малюнку і відобразити їх на заготовках, а далі поділитися радістю з друзями — обмінятися смайликами

Учні

За бажанням, можуть прокоментувати свій настрій.

На партах в учнів розкладені невеликі заготовки смайликів (однакові жовті кружечки). Пропонують свої варіанти для позначення радісного настрою

Обмінюються смайликами (діляться радістю) (за бажанням)

Робота з віршем

Галас на річці, галас у дворі,
Дітвора радіє чудовій цій порі.
Як же не радіти, як не веселитись,
Невже можна літом хоч хвилюк журитись?
Антоніна Грицаюк

Учні розповідають, як вони відпочивали влітку, закінчуючи запропоновані речення (з. 1 с. 6). Учитель підсумовує розповіді учнів та наголошує на тому, що влітку вони відвідали багато цікавих місць.

Робота із робочим зошитом

Учні об'єднуються у пари та заповнюють таблицю про географічні назви (с. 2). При обговоренні варто співставити, у кого назви співпали, а у кого — ні

Розв'язок змодельованої проблемної ситуації

Учні з'ясовують, що таке адреса. Для того, щоб вони зрозуміли важливість знання своєї точної адреси, вчитель пропонує уявити себе на місці дитини, яка заблукала у незнайомому місці.

Учитель

Пропонує обговорити запитання:

- Що робити, якщо ти заблукав (заблукала)?
- Чому важливо знати свою адресу?
- Чи всім можна повідомляти свою адресу?

Учні

Висловлюють власні припущення щодо розв'язку проблеми, переконують один одного, дають поради. У ході обговорення з'ясовують, чи можна повідомляти свою адресу будь-кому (всім, незнайомим людям)

Учні доходять висновку, що знати свою точну адресу — дуже важливо. Після цього колективно виконують завдання 2, 3 (с. 6) у підручнику.

Рефлексія

- Хто може похвалитися, що знає точну адресу нашої школи?
- Які географічні назви ви запам'ятали сьогодні на уроці?
- Учні передають один одному м'ячик. Той, до кого він потрапив, називає свою адресу.

Урок 3

ПІЗНАЮ СЕБЕ

Мета заняття: самостійно застосовувати отримані знання на практиці; навчити учнів спостерігати та відслідковувати зміни, які відбуваються з людиною з часом; вчитися збирати та опрацьовувати матеріал, формулювати висновки; розвивати дрібну моторику.

Обладнання та матеріали: підручник, робочий зошит, кольорові олівці, фломастери, сантиметрова стрічка, метрова лінійка.

Ключові поняття: я змінююсь, росту, дорослішаю.

Джерело натхнення: гра «Одягаюся сам!», картинки із зображенням дитячого одягу.

Очікувані результати: учні наводять приклади змін, які відбуваються із зовнішністю людей, зокрема дитини з часом (зріст, вага, зачіска та інше), змін які відбуваються із вподобаннями та інтересами, наводять приклади незмінних характеристик зовнішності людини; мають уявлення про поняття «розмір одягу», знають, як його визначати, вибирають відповідне приладдя для цього; за допомогою дорослих вимірюють зріст, знімають мірки для визначення розміру одягу; вміють фіксувати результати вимірювань у готових таблицях; знають, хто такий модельєр.

Діяльність учителя та учнів

Створення позитивного емоційного настрою

Гра «Одягаюся сам!»

Учитель

Пропонує обміркувати ситуації:

- Я іду до школи восени. Що мені одягнути?
- Я іду до театру влітку. Що мені варто одягнути?
- Я іду на спортивний майданчик навесні. Що мені потрібно одягнути?

Учні

Пропонують свої варіанти одягу для тої чи іншої події, обговорюють ці варіанти колективно

Робота з підручником (с. 7)

Учитель

Залучає учнів до колективної діяльності, пропонуючи змагання «Хто більше знайде змін, що відбулися з Марічкою», визначає, яка група налічила більше змін

Учні

Об'єднуються у малі групи та працюють з підручником (з. 4 с. 7) Кожна група робить висновки про те, які саме зміни відбулися з Марічкою, буде невелику розповідь про дівчинку. Доходять висновку, що протягом життя з людиною завжди відбуваються зміни: діти ростуть, змінюються, дорослішають

Робота із робочим зошитом

Учні самостійно заповнюють таблицю (з. 1 с. 3)

Робота за інструкцією

Учитель

Пояснює призначення сантиметрової стрічки, метрової лінійки, показує, як правильно ними користуватися

Учні

За інструкцією вчителя в парах виконують завдання «Я досліджую» (с. 7) За допомогою таблиці у підручнику визначають свій розмір

Робота із робочим зошитом

Колективно за допомогою вчителя другокласники з'ясовують, хто такий «модельєр».

Вимірюють в парах зріст, об'єм грудей, талію. Заносять дані у таблиці (з. 2 с. 3).

Придумують уявну модель дитячого одягу

Рефлексія

- Хто може похвалитися, що знає свій розмір одягу? Чи буде він таким самим через рік?
- Хто такі модельєри? Чи цікаво було придумати уявну модель одягу?
- А чи знаєте ви розмір одягу своїх близьких? Удома з'ясуйте і порівняйте, у кого розмір найбільший, а у кого — найменший.

Урок 4

СПОСТЕРІГАЮ, ВИВЧАЮ, ПОРІВНЮЮ

Мета заняття: формувати дослідницькі уміння, опанувати доступні способи пізнання себе, предметів (спостереження, порівняння, практична робота, вимірювання, систематизація).

Обладнання та матеріали: підручник, зошит, кольоровий папір, ножиці, клей, два яблука: зеленого та червоного кольору, листя з різних дерев.

Ключові поняття: світ довкола має багато різних властивостей. Світ змінюється. Люди — частина цього світу. Вони теж змінюються.

Джерело натхнення: Чому важливо вміти працювати разом?, ланцюжок із кольорового паперу «Працюємо разом!».

Очікувані результати: учні мають уявлення про те, як спостерігати та порівнювати, як визначати властивості об'єктів; порівнюють об'єкти, знаходять спільне та відмінне; вміють вносити дані в готову таблицю; досліджують природні матеріали за формою, кольорами, властивостями (візуально, на дотик).

Діяльність учителя та учнів

Створення позитивного емоційного настрою

Гра «Хто це?»

Учні працюють у малих групах — складають портрет (вміння, вподобання, звички) одного із учасників групи, а учасники іншої групи намагаються відгадати, хто це.

Робота з підручником (с. 8–9)

Учитель

Пропонує поміркувати над тим, як учні розуміють поняття «спільна робота»

- Що таке «співпраця»?

Повідомляє алгоритм порівняння предметів на прикладі яблука (з. 1 с. 8)

Учні

Доходять висновку, що спільна робота передбачає участь усіх учасників, які працюють над завданням, доброзичливе ставлення, вміння приймати думку іншого, переконувати інших у такий спосіб, щоби не виникало образ. Співпраця важлива, вона допомагає вирішити проблему. Порівнюють яблука за пропонуваним алгоритмом і таблицею.

Робота із робочим зошитом

Учні порівнюють шкільне приладдя двох школярів (з. 1 с. 4), називають спільне та відмінне, колективно роблять висновки

Порівняння двох історій

Це завдання (з. 2 с. 9) дозволяє учням побачити, що порівнювати можна не тільки зовнішні сторони, а і вчинки, почуття тощо. Учні об'єднуються у пари, читають запропоновані історії, вибирають із підказок (допоміжних слів) спільні риси, шукають відмінності і усно доповнюють діаграму.

Робота із робочим зошитом

Для виконання завдання у робочому зошиті «Що змінилося в тобі за рік?» (з. 2 с. 4) необхідно мати заздалегідь підготовлені дані про вагу і зріст. Можна також запропонувати учням виконати це завдання удома за допомогою батьків. Під час уроку можна у якості прикладу виконати колективне усне заповнення таблиці на прикладі одного-двох учнів

Виготовлення ланцюжка із кольорового паперу

Учитель

Залучає учнів у колективну діяльність («Я створюю» підручник с. 9). Інструктує учнів про те, як працювати ножицями, як економно використовувати кольоровий папір тощо

Учні

Працюють самостійно із кольоровим папером, ножицями та шаблоном за інструкцією вчителя. Об'єднують поробки у єдиний ланцюжок

Рефлексія

- Хто може похвалитися, що надав своєму однокласнику цікаву пораду під час уроку? Хто може похвалитися, що отримав цікаву пораду від однокласника (однокласниці)?
- Які правила спільної роботи ви запам'ятали?
- Запитайте у своїх рідних, які зміни відбулися у ваших родинах за минулий рік?

Урок 5

ЛЮДИНА ТА ІНФОРМАЦІЯ

Мета заняття: пояснити значення інформації та її опрацювання для життя людини; ознайомити учнів із видами подання інформації; формувати вміння аналізувати та робити висновки.

Обладнання та матеріали: підручник, дзвіночок, цукерка та лимон, зубчик часника, банан, парфуми, темні окуляри, робочий зошит.

Ключове поняття: отримати інформацію можна за допомогою органів чуття.

Джерело натхнення: Комп'юшка.

Очікувані результати: учні пояснюють значення інформації для життя людини, наводять приклади щодо значення інформації для себе особисто із власного досвіду; називають органи чуття, за допомогою яких людина отримує інформацію із навколишнього середовища; уміють керувати вказівником на екрані комп'ютерного пристрою.

Діяльність учителя та учнів

Створення позитивного емоційного настрою

Гра «Імпульс»

Учасники стають у коло, тримаючись за руки. Ведучий просить усіх закрити очі і передає будь-який сигнал (наприклад, два рази потиснути руку, підняти руку вгору тощо). Учасник, який отримав сигнал (інформацію, повідомлення) праворуч або ліворуч, повинен передати його наступному гравцю ланцюжком. Гру закінчено, коли ведучий отримує переданий їм сигнал.

Вправа «5 способів сприйняття інформації людиною»

Учитель пропонує учням подивитися довкола і назвати предмети, які їх оточують. Потім пропонує надіти темні окуляри і запитує, чи змінилося щось, чи зручно читати або писати в таких окулярах. Врешті-решт учитель пропонує зав'язати очі темною хусткою. Колективно діти міркують про те, в який спосіб вони можуть тепер дізнатися, що знаходиться перед ними.

Учні утворюють коло і визначають (наприклад, за допомогою лічилки), хто із них буде із зав'язаними очима. Учні (учениці), у якого зав'язані очі, учитель підносить до носа парфуми, дольку лимона, розрізане яблуко, зубчик часнику тощо. Після цього наступним учням із зав'язаними очима пропонується затулити ніс. Діти пробують на смак цукерку, дольку лимона, банан і намагаються визначити, що саме вони скуштували за смаковими якостями. Зрештою учитель пропонує учням із зав'язаними очима спробувати визначити на дотик, хто із однокласників перед ним. Діти об'єднуються у малі групи, по черзі зав'язують очі, торкаються одне одного (одяг, голова, руки), визначають, хто це, та міняються з тими, кого вже упізнали однокласники. Учитель дзвонить у дзвіночок і повідомляє, що виконання вправи закінчено. Запитує учнів, що зупинило дітей, чому вони обернулися, припинили обговорення (дзвіночок, новий звук). Він звертає увагу учнів, що звук також є способом передачі інформації.

Далі учні колективно формулюють підсумок виконаної вправи і називають 5 способів передачі інформації людиною.

Робота з підручником (с. 10–11)

Учитель

Пропонує виконати завдання «Я досліджую» (с. 11)

- Які ще етикетки ви бачили?
- Як можна передати інформацію про те, що сукню або светр не можна прасувати?
- Чи бачили ви такі етикетки на своєму одязі?

Учні

Колективно приходять до висновку, що існує 5 способів сприйняти інформацію людиною: зір, слух, смак, нюх, дотик

Міркують над тим, яку інформацію можна отримати з етикетки на продуктах чи інших речах (цукерка «Ведмедик»)

Вправа за комп'ютером «Знайди пару»

Робота із робочим зошитом

Самостійна робота. Визначення, чи достатньо інформації на афіші?

Рефлексія

- Хто може похвалитися, що швидко може визначити предмети на смак, дотик, нюх...?
- Які п'ять способів передачі інформації людині ви запам'ятали? Що вивчає інформатика? Що таке інформація?
- Запитайте, а як у ваших родинах визначають, свіжий хліб, чи ні?

Урок 6

ПРО ЩО РОЗКАЖЕ ДЗЕРКАЛО?

Мета заняття: сформувати поняття «емоції» людини, ознайомити із різними емоціями; дати уявлення про настрій та його вплив на життя людини; розвивати навички свідомого і розумного ставлення до настрою інших людей.

Обладнання та матеріали: підручник, робочий зошит, кольорові олівці, хмарка слів з назвами емоцій (с. 13), дзеркало.

Ключові поняття: усі люди неповторні, наші емоції важливі для нас та інших.

Джерело натхнення: умій побачити та створити радість навколо себе, гра «Дзеркало».

Очікувані результати: висловлюють оцінні судження щодо вчинку, події, називають емоції людини, розпізнають емоції за виразом обличчя, поведінкою та жестами, наводять приклад зв'язків між власним емоційним станом та поведінкою.

Діяльність учителя та учнів

Створення позитивного емоційного настрою

Гра «Який у мене настрій?»

Учні стоять у колі. Учитель загадує настрій (сум, радість, незадоволення, здивування) і передає його учню невербально, по колу. Коли діти передали його по колу, потрібно обговорити, який саме настрій було загадано. Можна виконувати цю вправу, використовуючи музикальні фрагменти, пропонуючи учням самостійно визначити та відобразити ту чи іншу емоцію.

Далі вчитель пропонує дітям взяти в руки дзеркало і, дивлячись на своє відображення, спробувати відобразити мімікою різні емоції, називаючи їх.

Учитель проводить бесіду з учнями, міркуючи над такими запитаннями:

- *Яке власне зображення сподобалось вам? З якою емоцією?*
- *Чи хотіли би ви, щоби рідні та близькі бачили вас незадоволеними, сердитими?*
- *Що таке позитивні й негативні емоції? Як спілкуватися з тими, хто схильний до суперечок?*

Робота з підручником (с. 12–13)

Учитель

Гра «Дзеркало» (с. 13). Об'єднує учнів в пари.

Коментує з. 1 с. 12.

Проводить бесіду «Мені нічого не вдається» (з. 2 с. 13).

- *Які емоції відчуває дівчинка, зображена на малюнку?*
- *Які поради можна дати дівчинці?*

Учні

Працюють у парах, організовують спільне обговорення, щоб визначити, що відчуває людина, зображена на загаданій світліні.

Співпраця у малих групах (ситуація 1 та ситуація 2), хмарка слів, розповідь, обґрунтування,

Висловлюють свої варіанти порад для дівчинки

Робота із робочим зошитом

Самостійна робота після загального обговорення передбачає визначення емоції, аналіз тих емоцій, які відчуває зайчик (робота із казкою)

Рефлексія

- Хто може похвалитися, що придумав, як покращити настрій другу (подрузі), який (яка) сумує?
- Які емоції є позитивними? Хто може допомогти тобі впоратися з негативними емоціями?
- Запитайте у рідних, якими емоціями вони хочуть поділитися з вами?

Урок 7

МИ РІЗНІ

Мета заняття: сформувати вміння розпізнавати власні емоції та емоції інших людей, називати ці емоції; організувати та провести з учнями навчальне дослідження, узагальнити отримані результати.

Обладнання та матеріали: підручник, робочий зошит, кольорові олівці, склянки з водою, фарби, хмарка емоцій.

Ключове поняття: опитування, дані, дослідження.

Джерело натхнення: «я — дослідник».

Очікувані результати: учні мають уявлення про те, як здобути інформацію шляхом опитування, вміють фіксувати результати опитувань та експериментів у готових таблицях, мають уявлення про процес узагальнення отриманих результатів; розв'язують прості дослідницькі завдання; усвідомлюють, що різні люди можуть по-різному сприймати ту чи іншу подію.

Діяльність учителя та учнів

Створення позитивного емоційного настрою

Гра «Що нагадує мій настрій?»

Учні стоять у колі. Учитель починає гру, демонструючи зразок: «Мій настрій сьогодні нагадує весняний струмочок. А твій?» Діти по черзі намагаються порівняти свій настрій з якимось природним явищем або тваринкою (білий пухнастий котик), передаючи естафету наступному по колу.

Проведення дослідження 1 (с. 14)

Учитель

Повідомляє учням, що сьогодні вони будуть дослідниками і для цього необхідно провести опитування. Проводить бесіду «Хто, коли і для чого проводить опитування?»

Надає вказівки щодо послідовності опрацювання даних проведеного опитування, як правильно назвати, що саме відчуває людина, зображена на світлинах, як полічити кількість опитаних. Замість підказки можна використати «*хмарку емоцій*» (с. 13 підручника). Наголошує, що для виконання цього завдання учні мають певну обмежену кількість часу, тому опитування треба здійснювати чітко в межах теми. І в той же час бути уважними, щоби результати були максимально вірними. Підбиває підсумок проведення дослідження

- З якою метою ми провели опитування?
- Про що дізналися?
- Як це допоможе нам?

Учні

Об'єднуються в пари та працюють за інструкцією вчителя. Один із пари опитує однокласників, безпосередньо задає запитання, інший — веде запис. За сигналом учителя вони обмінюються ролями у парах. Отримані дані заносять у таблицю робочого зошита

Проведення дослідження 2 (с. 14)

Учитель

Може запропонувати таку побудову аргументів:

- жовтий колір «веселий», тому що сонечко веселе та жовте;
- сірий колір «сердитий», тому що хмари восени бувають сірими із сердитим вітром

Пропонує кожній групі обґрунтувати свій вибір

Учні

Об'єднуються у малі групи. Кожна група має склянки з водою та фарби. Разом (групою) приймають рішення, які кольори, на їхню думку, відповідають критеріям: «веселий» колір, «сердитий» колір. Результати заносять у таблицю робочого зошита

Під час виконання цього завдання цілком можливо, що діти виберуть сірий колір в якості «веселого», аргументуючи це тим, що дощик, не зважаючи на сірий колір, буває радісним. Учителю важливо навчити учнів висловлювати власну думку та вміти, працюючи у малій групі, дійти спільної думки та прийняти колективне рішення, не акцентуючи при цьому увагу на правильність чи неправильність висловлених аргументів. Учитель підсумовує, що будь-яка думка є цікавою та цінною, і вони необов'язково мають співпадати.

Рефлексія

- Хто сьогодні може назвати себе дослідником? Чому?
- Для чого проводяться опитування?
- Запитайте у своїх однокласників, які кольори для них є улюбленими і чому?

Урок 8

МІЙ ХАРАКТЕР

Мета заняття: виховувати позитивні якості характеру; розвивати вміння висловлювати оцінні судження щодо власних вчинків та вчинків інших людей; дослідити позитивні і негативні впливи на вибір здорової та безпечної поведінки.

Обладнання та матеріали: підручник, робочий зошит, кольорові олівці.

Ключове поняття: мій характер.

Джерело натхнення: «Я спробую впоратися самостійно!», мультфільм «Маша та Ведмідь».

Очікувані результати: учні називають риси характеру, притаманні людині; описують характер казкових та мультиплікаційних героїв; вчаться визначати риси свого характеру; можуть навести приклади зв'язків між рисами характеру людини та її вчинками.

Діяльність учителя та учнів

Створення позитивного емоційного настрою

Гра «Який (яка) я?»

Учні називають своє ім'я, а потім добирають таку якість характеру, яка починається на таку ж букву, що й ім'я. Наприклад, Олена — охайна, Галина — гарна, Назар — надійний тощо.

Учитель

Пропонує учням поміркувати і пояснити, що таке характер

Учні

Висловлюють свої думки у фронтальній бесіді

Робота з підручником (с. 15)

Перегляд уривка з мультфільму «Маша та Ведмідь» (з. 1 с. 15) дає можливість обговорити якості характерів мультиплікаційних героїв, визначити, що саме їм треба змінити, щоб налагодити добрі стосунки між собою.

Учитель

Пропонує самостійно визначити проблему, яка постала перед дітьми, і спробувати визначити характер кожної дитини.

Пропонує дати відповідь на запитання:

- Які риси характеру притаманні саме тобі?
- Чи легко визначити свої «сильні» риси, переваги?
- Які якості характеру допомагають, я які заважають у спілкуванні з іншими людьми?
- Що означає бути самостійним? Чому важливо виховувати у собі таку якість характеру?
- Яких якостей власного характеру варто позбутися?

Учні

Самостійно виконують завдання 2 (с. 15). Колективно обговорюють, порівнюють висловлені гіпотези Виконання завдання 3 (с. 15)

Робота із робочим зошитом

Передбачає створення власного словесного автопортрету за допомогою допоміжних слів (назв рис характеру). Учні ставлять позначки біля тих якостей, які вважають притаманними своєму характеру. Обговорюють це в парах. Порівнюють свої варіанти (з. 1 с. 7). Можна запропонувати учням взяти аркуш, на якому намальовані сонечко і хмарка. У сонечко діти вписують ті якості свого характеру (2–3), які допомагають у спілкуванні з іншими, а у хмарку — ті, які заважають

Рефлексія

- Хто із вас може назвати себе самостійним?
- Що, на вашу думку, означає взаємодія з іншими?
- Довідайся, які риси характеру подобаються твоєму сусіду (твоїй сусідці) по парті. Подумай, чи є такі риси у твоєму характері?

Урок 9

ОСІННІЙ НАСТРІЙ

Мета заняття: формувати вміння вчитися спостерігати, помічати красу оточуючого світу; розрізняти пори року та визначати їхні ознаки; вчитися бачити зв'язки між сезонними змінами в природі й життям людини; досліджувати природні матеріали за формою, кольорами, властивостями (візуально, на дотик).

Обладнання та матеріали: підручник, робочий зошит, кольорові олівці

Ключове поняття: пора року — осінь

Джерело натхнення: осінні подарунки, оповідання Василя Сухомлинського «Осінь принесла золотисті стрічки»

Очікувані результати: учні відслідковують зміни, які відбуваються у природі; називають явища, які відбуваються у природі восени; можуть дослідити природні матеріали за формою, кольорами, властивостями (візуально, на дотик); створюють поетапно композицію та вироби з природних матеріалів за зображеннями, зразком або власним задумом.

Діяльність учителя та учнів

Створення позитивного емоційного настрою

Ранкова пальчикова гімнастика «Сонце і дощик»

До нас з'явився вранці дощик, а не сонечко.

(Середнім і вказівним пальцями правої руки перебирати по лівій долоні.)

Бо зачинило сонечко від нас своє віконечко.

(З'єднати руки — долоні спочатку розкрити, потім закрити.)

Заглядало сонечко до мене і до тебе

(Стиснути, розкрити кулачки.)

А зараз заховалося у синьому небі.

(Пальцями лівої руки «бігати» по правій долоні.)

Робота з оповіданням

Учитель

Знайомить з оповіданням В. Сухомлинського «Осінь принесла золоті стрічки» (з. 1 с. 16).

- Як ви розумієте слово «золоті»?
- З ким автор порівнює берізки?

Учні

Слухають та читають вголос оповідання. Дають відповіді на запитання вчителя

Фронтальна бесіда про пори року та сезонні зміни у природі

Учитель

Організовує бесіду, спрямовує дітей до розуміння того, що кожна пора року — красива. Більш детально зупиняється на ознаках осені

Учні

Називають ознаки осені, обмірковують відповідь на запитання «Чому осінь називають золотою?», аргументуючи її прикладами з власного досвіду

Робота із робочим зошитом

Допомагає учням проставити у відповідних комірках (з. 1 с. 8) дату та нагадує, якою саме була в той день погода. Учні самостійно заповнюють комірочки відповідними смайликами

Робота з підручником (с. 17)

Учитель

Об'єднує дітей в малі групи (з. 2 с. 17) Можна запропонувати виконати це завдання, об'єднавши дітей у групи за назвами тварин або рослин і готувати колективну відповідь, уявивши зміни, які відбуваються з саме з тією твариною або рослиною. Наприклад, група «Перелітні пташки» міркує над тим, що змінилося у житті птахів восени».

Учні

Працюють в групах. Знайомляться з поняттям «явище природи» (с. 17)

Самостійно міркують над питаннями завдання 3 (с. 17). Діляться своїми враженнями під час колективного обговорення

Робота із робочим зошитом

Учитель організовує групову роботу «Пригоди Каштанчика» за завданням 2 (с. 7)

Рефлексія

- Чи помічаєте ви красу осені? Кому із вас подобається осінь, не дивлячись на те, що часто буває холодно, дощить і день стає коротшим?
- Які природні явища притаманні осені?
- Запитайте у шкільного бібліотекаря, які твори (оповідання, вірші) про осінь він (вона) може порадишити прочитати.

Урок 10

— ЦЕ ІНФОРМАЦІЯ?

Мета заняття: навчитися розрізняти приклади інформації у різних видах: текстовому, графічному, звуковому тощо; формувати вміння аналізувати власні емоції, називати їх, вчитися керувати ними; вчитися розрізняти схематичне зображення настрою у вигляді смайликів; ознайомитись з комп'ютерною програмою **Tux Paint**.

Обладнання та матеріали: підручник, програма **Tux Paint**.

Ключове поняття: умовні символи

Джерело натхнення: смайлик — схематичне зображення настрою людини, наших емоцій.

Очікувані результати: учні запускають знайомі програми; завершують роботу з програмою; називають інструменти малювання у графічному редакторі; вибирають інструмент малювання для досягнення конкретного результату; створюють нескладні малюнки за зразком.

Діяльність учителя та учнів

Робота з підручником (с. 18–19)

Учитель

Організовує дискусію «Чому важливі правила?» (с. 18)

Проводить бесіду «Смайлик — позначка емоцій».

Учні

Працюють з малюнками, міркують над наслідками дій (з. 1 с. 18).
Колективно складають правила поведінки у комп'ютерному класі.

Розглядають варіанти смайликів та обговорюють емоції, які відображені схематично (с. 19)
Висловлюють свої припущення щодо того, чому смайлики дуже популярні при передачі текстових повідомлень.
Колективно висловлюють думки стосовно того, як смайлик змінює значення фрази «Ти образилась?» (з. 2 с. 19)

Гра «Вибери смайлик»

Учні будують умовний діалог із 3–4 реплік та вибирають до кожної фрази відповідну емоцію-смайлик.

Робота з підручником (с. 19)

Учитель

Проводить інструктаж з техніки безпеки під час роботи на комп'ютері.
Організовує роботу у комп'ютерній програмі **Tux Paint**

Учні

Знайомляться з можливостями програми за інструкцією вчителя.
Самостійно малюють власні ескізи смайликів з різними емоціями, використовуючи інструмент «Пензлик» та «Губка».
Розглядають створені роботи та намагаються визначити, яку емоцію зображено на малюнку

<http://www.tuxpaint.org> — безкоштовне завантаження програми **Tux Paint**

Вправа «Наші емоції»

Робота із робочим зошитом

Передбачає розгадування зашифрованих дитячих пісеньок (с. 9), які можна заспівати під час фізкультхвилинки («У лісі-лісі темному», «Перший раз у перший клас»)

Рефлексія

- Хто може швидко відобразити свій настрій після уроку за допомогою смайлика?
- Як називається програма, за допомогою якої можна малювати на екрані комп'ютера?
- Запитайте у своїх друзів, які смайлики під час спілкування вони використовують найчастіше. Які смайлики у них найулюбленіші?